

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 4 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Bine merge....

Pertractarea și sfârșitul procesului, ce l-a intentat dl avocat Rubin Patifa împotriva Jidanului Braun Sándor dela „Bud. Napló” ne arată de nou în ce stare tristă au ajuns lucrurile publice în „fericită” Ungarie; ne arată, că Jidanii, sub masca patriotismului pot face ce vreau, căci sunt întru toate aprobați de cei dela putere și de toți slujbașii.

Să ne aducem numai aminte cum s'a iscat acest proces! Foile maghiare au obiceiul a-și face din când în când reclam înaintea publicului lor, scornind fel de fel de minciuni cornurate despre pretinse adunări secrete, despre conjurații, răscoale și alte bazaconii, ce încearcă, vezi Doamne, să le facă naționalitățile și îndeosebi noi Români împotriva patriei.

Prin aceasta ziaristii maghiari se arată de mari patrioți, cari își câștigă merite, de oare-ce veghează cu trezvie asupra „încercărilor dușmănoase” patriei.

Așa spun ei și, se înțelege, că acea foaie, care „află” mai multe încercări de conjurații, e mai patriotică, își câștigă mai multe merite. De aci vine, că foile maghiare se întrec în pretinse denunțări și scornituri despre noi.

Una dintre cele mai zeloase foie în privința aceasta este „Budapesti Napló”, o foaie întemeiată și susținută de Jidani.

Într'o bună dimineață dl Patifa se pomenește, că în „Budapesti Napló” stă

scris negru pe alb, că la dînsul în casă se țin adunări secrete și se fac planuri de agitație.

Se înțelege, că era o minciună jidovească, căci dl Patifa, ca bun Român, care luptă pe cale dreaptă, ca toți Românii, nu are lipsă să se țese fire de agitații și conjurații tainuite. El, ca și noi toți, luptă cu vizirul deschis, căci simte că pe partea noastră este dreptatea.

Și tocmai pentru-că știrea era mincinoasă, dl Patifa foarte cu cale a început procesul, ca adevărul să se la iveală.

Și ce se întâmplă? Să fixeză ziua procesului, dar' atât Braun, cât și apărătorul seu, un alt Jidan, cu numele *Vészi* declară, că nu se apără, că față de un Român „memorandist” află de prisos ori-ce apărare. Dar' mai mult, pășese ei ca acusatori contra dlui Patifa, pentru-că acesta a cutezat să-i acuse și în cele din urmă declară în vorbe umflate, că ei sînt de credință, că *curtea cu jurați nu poate să judece pe un publicist ungar, care și-a împlinit cea mai sfântă datorință pentru țeară.*

Adecă Jidanașii strinși cu ușa, în loc să dovedească, că cele scrise de ei la adresa dlui Patifa sînt adevărate, sau dacă nu pot, să recunoască, că sînt scornituri mișelești — ei se viră în dosul patriotismului, se bat în piept laudându-se că ei au făcut slujbă patriei maghiare și pe acest temeiu cer să fie achitați.

Și acum vine ceva și mai curios! Jurații, din considerare la patriotismul infocat, declară de nevinovat pe Braun și tribunalul îl achită.

Ei, eată așa stăm! Și noi zicem, că bine stăm și bine merge.... Căci, ce gândiți, iubiți cetitori, cui strică judecătorii, când încurajează pe oameni de felul lui Braun, că pot face și mai departe ceea-ce au făcut, că sub masca patriotismului e iertat să calumniezi și negrești cu minciuni pe cetățenii cinstiți ai patriei? Cui strică? De sigur, că nu nouă, ci statului și înșiși Maghiarilor. În un stat de drept, unde sînt stări sănătoase, lucrări de aceste nu se pot întâmpla. Dacă ele se întâmplă la noi, se dovedește de nou, că în Ungaria trebile publice nu stau pe temei sănătos și că nu se poate să dăinuiască multă vreme tot așa.

Noi am zis-o de mult aceasta, dovezile ni-le dau protivnicii nostri zi de zi și din ele e pe cale a se încredința lumea întreagă, că la noi e de lipsă o schimbare.

Volnicia unui jude. Judele cercual din Lipova a dat o poruncă foarte provocătoare personalului judecătoriei cercuale, prin care se oprește deregătorilor a mai folosi între sine în deregătorie altă limbă decît cea ungurească. Privitor la partidă, cererile și predările, dacă nu sînt scrise în limba ungurească să fie respinse. Sub această procedură cad toti cari vorbesc limba maghiară și

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de I. Dariu.

Fala e un soare mândru strălucit,
Ce orbește ochiul care l-a privit.
D. Bolintineanu.

Amarnica durere
Naște dulcea plăcere;
Dup'o furtună mare
Apare sfântul soare,
În mândra lui slăndoare Nöller.

Gol în lume m'am născut
Cu necéz dela nceput,
Și toamna 'n sfîrșit vîzui
Că nimic aci nu fui. Aristotel.

De muștră nu te vei face
Greșeala altuia vîndînd,
Și nici-odată reaumit
Mărirea vr'anuia scăzînd. Rückert.

Poesii populare.

Din Ferendia.

Culese de Alexă Udu.

Foaie verde de lemn ars,
De când cătană-am rămas
Foarte mult trag la necéz,
Că pe multe mîndre las.
Foaie verde ca iarba
Mi jele după una,
Că așa-i de frumusea
Ca roua Dumineca
Când gata-i liturgia,
Ș'asa-i nana mea la pîr
Ca roua din calapîr,
Ș'asa-i nana mea la față
Ca roua din iarba creată,
Ș'asa-i nana mea la ochi
Ca roua din busuici,
Ș'asa-i nana mea la gene
Ca roua din slănzene.
Foaie verde și una
Ia bagă nană seama,
Că dușmaii multe-or zice

Dragostea ca să ne-o strice,
Strică ei un drac să-i ia
Că și noi ne-om ști purta

Foaie verde ca aluna
Drag mi locu mie-acuma,
Drag mi locu pe la noi
Duce-m'oi și lăsa-l-v'oi,
Drag mi locu pe-aicia
Duce-m'oi și l'oi lăsa,
'L-oi lăsa la care-or vrea,
'L-oi lăsa vr'o doi trei ani
Să fac voea la dușmani.
Foaie verde de curechiu
Pîngă porța nani trec,
Cu nimic nu mă aleg,
Numai cu ochi-mi potrec.

Foaie verde de măsline
Bine-i Doamne cui-i bine,
Bine-i cui nu cătănește
Că cu nana 'n sat trăește,
Dar' eu oi să cătănesc
Cu nana n'oi să trăesc.

despre aceasta deregătoru' are cunoștință și cu toate acestea voesc a se folosi de altă limbă.

Deși poruncile de tagma aceasta nu sînt rare la noi, totuși ne surprinde cutezanța judeului din Lipova, care vrea să facă învieri deosebite de legile existente. Se știe, că legea despre o potrivă îndreptățire a naționalităților admite ca ascultarea să se facă în limba persoanelor ascultate. Dar' legea de naționalități azi nu mai e decât frasă, menită să susțină pe hârtie lucruri, ce în praxă cel din urmă slujbaș al oblăduirii are dreptul să le calce în picioare.

Eată cum se fac la noi volnicile și nu se ține seamă de legi, dacă aceste nu sînt priincioase maghiarisărei!

Despre noi. Din când în când es prin foile mari și vestite ale popoarelor culte cuvinte simpatice pentru noi, poporul românesc, semn că din ce în ce tot mai mult sîntem cunoscuți și stimați în străinătate.

Astfel ziarul *O Seculo* din Portugalia, publică un lung articol despre România, cu multe ilustrații, în care se face cunoscută România și se laudă bunele însușiri ale Românilor.

Din întreg articolul, plin de date foarte exacte și de interes, reese o călduroasă simpatie pentru țeara românească și o adâncă încredere în viitorul ei, grație inteligenței, muncii și bravurei poporului român.

O altă foaie vestită din Paris, *Jurnal des Débats* face sub titlul „Roumanie et Bulgarie“ o asemănare între politica României și Bulgariei, lăudând purtarea înțeleaptă a Regelui Carol.

Mai departe un învățat francez din Paris, răspunzând unui prieten al seu de pe la noi, care îi descrie volnicile maghiare, scrie între altele, că:

„Ceea-ce îmi spui despre volnicile ungu-rești din Ardeal, consună, cu ceea-ce știam deja.

„E dureros numai pentru Unguri — scrie marele învățat mai departe — că de un timp încoace Românii se apără și nu se lasă să fie cutropiți, în urmare încordările maghiare devin și mai mari.

„Se pregătește în Austria un groaznic războiu de rasse (ueamuri), care va trebui să se sfîrșească, pentru-ca să putem visa de pacea europeană“.

Eată cum ne cunoaște și ne știe judeca pe noi lumea cultă.

La temniță. Recursul dat în procesul de presă din urmă al foii *Tribuna Poporului*, dela Arad, în care dl Aurel Trif a fost osândit la 3 luni temniță de stat și 50 fl. pedeapsă în bani, pentru o pretinsă „agitație“, s'a pertractat săptămîna aceasta la Curia din Pesta. Credem că e și de prisos să spunem — fiind vorba de un „agitator“ — că recursul a fost respins, și sentința tribunalului întărită.

S'ar puté altcum în Ungaria?

Prigonirea costumului național. Cele-ce am scris noi și *Tribuna* despre prigonirea costumului românesc la gimnaziul de stat din Sibiu, a atins să vede pe profesorii de acolo. Directorul gimnaziului a venit în redacția foilor noastre și ne-a asigurat, că nu s'a dat din partea nimăuui poruncă de opreliște împotriva portului românesc, ci s'a pretins și să pretinde, ca băieții să se poarte curați întotdeauna, ear' dacă vre-un profesor a abusat, de a bătut vre-un băiat, este destul de regretabil.

Că profesorii pretind, ca băieții să aibă haine curate, e foarte bine și firesc lucru și trebuie să-i credem dlui director, că nu este porunceală de opreliște contra portului românesc. Cum rămîne însă cu barbaria unui profesor de a bate elevii? Și cu toate, că nu este opreliște formală, știm că sînt profesori la gimnaziu, cari își bat joc de portul românesc al băieților și din „oláh“ nu-i mai slăbesc.

Deocamdată atîta. Ar fi bine ca domnii profesori să fie mai puțin șovinști și să nu-și bată joc de elevii, ai căror părinți plătesc dările la stat, din cari sînt plătiți dumnealor!

Pățania ziaristilor maghiari. Săptămîna trecută s'a ținut în *Lissabona*, capitala Portugaliai congresul ziaristilor. La congres au luat parte și câțiva ziaristi maghiari, cari ca să se arete sfătoși, au voit să propue să se trimită țarului Rusiei o telegramă de mulțumită pentru planul de desarmare. Dar' au pățit-o. Presidentul congresului le-a spus să nu facă propuneris, că *li-se va respinge*.

Astfel Ungurașii sfătoși au trebuit să tacă cu capul între urechi.

Chibzuește, și apoi muncește!

— Din „Șezătoarea săteanului“. —

Între foile din România, menite a răspîndi lumina între săteni și a da sfaturi și povește bune poporului, este și foaia „Șezătoarea săteanului“, care ese în Bumbesții-de-Jiu.

Dăm din această foaie bună sfaturile, ce se dau sătenilor Români sub titlul de mai sus, cari sfaturi și povește se potriveșc în unele privințe și la noi.

Eată ce se zice în acest articol:

Frate sătene,

Te vîd mai întotdeauna gînditor, trist, amărit. Nu te mai întreb, care este cauza, căci o știi de mult, de mult — de când o știi și tu. Cred, că nu te vei supăra dacă 'ți-o voi mai spune și eu, căci sîntem de-ai noștri — ne cunoaștem păcatele: Ești trist, fiindcă muncești de dimineața până seara în arșița soarelui, și ești tot sărac, lipit pămîntului.

Ai trecut azi-dimineață, când te duceai la cîmp, pe lângă casa învățătorului, preotului și pe la curtea boierească.

Par'că 'ți-s'a deslipit ceva de lângă inimă, când ai văzut, ce deosebire este între gospodăria ta și a acelora.

Ai văzut: case mari, curate, bine văruițe; curțile rînite ca-n palmă; colo grădiniță cu flori, dincolo grădiniță cu zarzavaturi; ogrăzi cu pruni, meri, peri; cîrduri de găște, găini, rațe, curci boi, vaci. „O! ce mai boi și vaci! — par'că-s rupte din mal!“

Văzuși la preot tîind o găscă, la învățător o găină, la curtea boierească un miel. Ce ziseși tu atunci cătră tovarășul tîu? „Lasă, mă fîrtate Ioane, că trăim și noi cu oțetul și castraveții noștri, ca și ei cu fripturile lor! Dar' tu te întristași și mai mult sîrmame, și cu toate-că nu mai ziseși nimic, dar' eu te înțelesei — inima mea era lipită de a ta! Norocul! Norocul! ziceai tu. „Ce face norocul! Nu sînt și eu om cu mîni, cu picioare, cu ochi ca și ăștia? De ce la mine în curte par'că este întunerec și în ziua de Paști, și la ei par'că răzore soarele și noaptea? La ei luminează norocul și la mine întunecă sărăcia!“ Întotdeauna te aud cu norocul în

Mîndră de dor dela tine
Eu m'oi duce într'o grădină
Și voi plînge-o săptămîna
Pîn' s'o face o fîntîna,
Ș'oi striga noapte pe lună
Hai nană la apă bună,
Hai nană să bem și noi
Să ne iubim amîndoi.

Măi bădiță frățioare,
Dorul meu ș'al d-tale
Facă-'l D-zeu o floare,
Să-nflorească Sîmbăta
Și s'o rup Damineca,
Și s'o iau bade în mîna
Și s'o duc pîn' la fîntîna.

Fetele m'or întreba
Cine 'ți-a dat sor floarea,
Eu le-oi spune lor așa
Că 'mi-o dat-o bădița,

Din Bistrița.

Culese de *Teodor A. Bogdan*,
Zisu-'ți-am bădiță ție,
Să iubesti una ca mine
La față cam durdulie,
Nice groasă, nici subțire,
Nice sburdată de fire,
Nice slabă, nice grasă,
Nice la minte drăcoasă,
Fără una iac'asa
Cum m'a făcut maică-mea,
Cum m'a făcut maica pe mine
Bade, bună pentru tine.

M'a muștrat măicuța rău
Să mă las de badea meu,
De m'ar muștra cât de tare
Eu 'l-oi iubi și mai tare,
Căci e tinăr și frumos
Si la vorbă drăgăstos,
Căci e tinăr și plăcut
Nu-'l pociu uita p'un minut.

Nu gîndiți c'o să vă spun
Că bădița e om bun,

Pe câți fîiori întîlnește
El la toți mă povestește,
Și-asar' pe câți a 'ntîlnit
El la toți m'a povestit,
'Mi-a zis că-s vicleană tare
Nu știu face de mîncare.
Zică dar' la toți ce-i place,
Eu voea tot nu 'i-oi face.

Bagă Doamne luna 'n stele
Să mă duc unde mi jele,
Doamne trece-o peste sat
Să merg unde mi bănat,
Căci ș'aseară am pornit
Dar' tare m'am păcălit,
Că cu alții o-am găsit,
Că ș'aseară am plecat
Dar' tare m'am înșelat,
Că cu alții o-am aflat.

Câte babe hide sînt
Toate-s bune în pămînt,
Căci baba de hoată ce-i
De drag te lasă să pei,

gură. De 'l-ai pute prinde, 'l-ai fereca cu patruzeci de lanțuri după sobă.

Dar' ce-o fi norocul ăsta, măi frate? 'L-ai văzut tu vre-odată? Cum e? alb? negru? albastru? E om? pasăre? șerpe? Ce e? Sânt sigur, că nici nu te-ai gândit tu, ce fel de dihanie o fi norocul ăsta. Sau și dacă 'ți-'l-ai închipuit cumva, de ce nu te-ai întrebat tu: Ce putere ar ave o dihanie să facă atâtea minuni?

De câte-ori vezi un om mai scuturat fi zici că e bogat, și că norocul 'l-a făcut bogat. Așa zici tu, așa au zis părinții tăi, moșul tău, strămoșul tău. Ați așteptat toți să vie norocul să vă procopsească! Dar' înzădar aștepti tu, înzădar vor aștepta copiii tăi, nepoții și strănepoții tăi, cât timp veți crede că norocul vine așa, cum vin vacile dela pășune.

„Știu ce vrei să-'mi spui, vei zice tu; vrei să-'mi spui că trebuie să muncesc mult, ca să pot prinde norocul de ceafă“. Nu! Nu!

E de prisos a te măi povățui să muncești. Știu că muncești până-când te faci negru, dar' unde este sporul muncii tale? Unde este procopseala ta? Tu n'ai casă bună; tu n'ai boi buni; tu n'ai ogradă; n'ai grădină cu legumi; n'ai găște, nici rațe, nici curci, nici găini. Pentru-ce mai muncești tu atât de mult, dacă nici hrană cum se cade nu poți să-'ți agonisești cu sudoarea feței tale? Crezi că așa ești tu ursit să trăești? Nu! Nu! Tu prin tine însuți, ai pute să-'ți îndulcești traiul destul de bine, dacă ai vrè. Și ca să faci aceasta, nu 'ți-se cere cheltuială; ai însă nevoie de puțină chibzuială, pe care o poți ave dela tine însuți — nu se cumpără pe bani.

Estă ce vreau să-'ți spun: Înainte de a începe ori-ce lucru, făți bine socoteala, ai să folosești ceva la urma urmei, sau îți bați capul înzădar.

Nu este destul să muncești și ziua și noaptea în sec, ci trebuie să te și chibzuești puțin.

Ai un obicei rău, că tu nu faci nimic mai mult, decât ce ai pomenit dela moștrămoși: Cum au muncit ei câmpul, așa îl muncești și tu; cum au îngrijit ei de vite, așa îngrijești și tu; cum au avut ei curtea, o ai și tu; cum au clădit ei casa, o clădești și tu; cum s'au hrănit ei, te hrănești și tu. Singur tu o spui aceasta, când zici câte-odată: „Cum a trăit tata, o să trăesc și eu, și cum trăește lumea cealaltă trăesc și eu!“ Dar' tocmai pentru-că trăești, cum a trăit tatăl

tău și cei care sânt în aceeași stare ca și tine, tocmai pentru aceasta trăești rău!

Nu face așa, cum au făcut și cum fac cei care sufer de aceeași boală ca și tine, căci rana ta nu se va mai vindeca nici-odată. Uită-te, ce fac cei mai luminați decât tine, și fă și tu ca ei. Ai încredere în ei! Cere-le sfaturi și urmează-le, căci ei nu te duc în prăpastie, ci voesc să te scoată din prăpastie.

(Va urma).

DIN LUME.

Din China.

În numărul trecut am amintit de detronarea împăratului Chinei și am zis, că din pricina aceasta nu s'au născut turburări. De atunci încoace a venit știrea, că totuși s'a iscat o răscoală în părțile de mează-noapte ale împărăției, care se tot lățește.

Din prilejul detronării și a turburărilor, ca de obicei, mânia Chinezilor se îndreaptă și împotriva europenilor, aflători acolo. Sânt amenințați chiar și trimișii statelor europene, cari își au locuința în Peking. De aceea o telegramă vestește, că pentru apărarea trimisului rus și englez, au sosit în Peking 30 de căzaci și 30 de marinari englezi, din porturile de pe malul Chivei.

O foaie engleză are știrea, că dacă turburările nu vor înceta, puterile europene vor cuprinde capitala Peking.

De altcum în întreagă afacerea cu detronarea joacă rol însemnat cu deosebire două puteri: Rusia și Anglia, voind fiecare a cuprinde mai mult teren și a-'și lăți negoțul în China. Veduva împărăteasă și partizanii ei sânt pe partea Rusiei și protivnicii Angliei. Astfel deocamdată a ajuns la influență mai mare Rusia.

După războiu.

Trimișii Spaniei și ai Statelor-Unite s'au întrunit la Paris, ca să statorească condițiile de pace definitiv.

Din Madrid se vestește, că ministrul de marină a fost însărcinat, că să vînză statelor din America de mează-zi vapoarele de războiu' aflătoare în apele americane.

Din insula Puerto-Ricco se vor retrage în curînd toate trupele spaniole. Se știe, că această insulă trece în stăpînirea Americanilor.

Transportarea trupelor costă 25 milioane de pesete.

Să susține, că rezultații din Cuba își vor alege un nou president.

Desarmarea și pacea.

Planul Țarului de-a se împuțina armatele preocupă guvernele europene. E vorba, precum am spus-o, ca să se țină în privința aceasta o conferință. Cele mai multe guverne au răspuns guvernului rusesc, că-'și vor trimite reprezentanți la conferință. Se svonește, că conferința se va ține în Bruxela, capitala Belgiei.

În ministerul rusesc de externe s'a denumit o comisie deosebită, care are să facă raport despre răspunsurile, ce au sosit până acum dela statele deosebite. Tot aceasta comisie e însărcinată a pregăti și ordinea obiectelor, ce se vor desbate în conferință.

Conferința, așa se vede, se va ține, dar' că se va hotări și desarmarea, aceasta e întrebare, de oare-ce nu toate popoarele sânt mulțumite cu starea lor și pacea universală se poate face numai în acel cas, când tuturor popoarelor li-se va face dreptate, când nu vor mai fi prigonitori și prigoniti, cum sânt azi.

Afară de aceasta mai sânt nemulțumiți și Francezii cu starea lucrurilor pentru-că li-s'a luat provinciile Alsația și Lorena de cătră Nemți.

Astfel din desarmare greu se va alege ceva.

Te lasă să te sifrești
După cine o iubești
Făr' a lăsa s'o 'ntâlnești.
Iubite-aș măndro iubi,
Iubite-aș măndruțo zău
Cum iubesc pe tatăl meu,
Dar' te-aș iubi și mai mult,
Căci pe tata nu-'l sărut,
Dar' pe tin' te-aș săruta
Măndruțo 'n toată ziua.

Măndruțo că m'ai lăsat
Nu mi jele nici bănat,
Făr' mi ciudă-oțir pe tine
Pentru-ce 'mi-te-ai jurat
Ca să fie blăstemat
Cel-ce dragostea-o strica
Unul de altul s'o lăsa,
Măndro fie blăs ămat
Cel-ce dragostea-o stricat,
Mănce-'i focu aversea
Si temnița puterea.
Bată-te măndruțo bată
Nouă boale deodată,

Când una s'o vindeca
Vie două și mai grele
Și mai grele și mai rele,
Ca să știi cât e de bine
Că m'ai făcut măndro pe mine
La tot satul de rușine.

Din Bădăcin.

Culese de Ambrosiu Avram, inv.

Măndra mea de măndră mare
Spălă cămeșa 'n căldare,
'Și-a întins-o pe butuc
Lătră câinii ca la lup.

Mărita-m'aș și io-'n sat
Dar' n'am ce pune pe pat,
Că-am avut un lepedeu
Ș'atâta 'l-am tot spălat,
Până tot s'a spintecat.

Am o măndră ca de domn
Și n'o pot scula din somn,
Dimineața roua-'i rece,
La ameazi se prea 'ncălzește,

Colea seara la ojină
O pișcă țintari de mână.

Pe sub deal pe sub pădure
Se duce-o nevastă 'n lume,
Fugită dela bărbat
Ca pruncul nebotezat,
Ea cânta, pruncul plângea
Și din graiu așa grăia:
Taci pruncule nu mai plânge
Că hoții vieața ni-o stinge.
Nici vorba n'o isprăvea
Hoții 'n cale le eșea
Și din graiu așa zicea:
Frunză verde de pe coastă
Nevastă, nevasta noastră,
Țipă-'ți pruncul de pământ
Și vin cu noi la hoțit.
Nevasta așa zicea:
Eu pruncul nu 'l-oiu țipa,
Că-'i trupșor din trupul meu
Și mă bate D-zeu,
Dar' să-'i facem legănel
Într'un vîrf de păltinel,

Măiestrii din Alba-Iulia.

Un vrednic măiestru român din *Alba-Iulia* ne scrie, că acolo sunt 62 de *măiestri români și 36 de sodali*, și cu drept cuvânt se plânge, că acestia n'au un loc de întrunire, bună-oară o casină, cum au străinii și pentru aceasta învinovătește inteligența română de acolo, că se poartă cu nepăsare față de măiestrii români.

Credem, că ar fi timpul, ca fruntașii români din *A-Iulia*, îndeosebi preoții și învățătorii noștri să se pună în fruntea meseriașilor și grupându-i să întemeieze o casină sau o însoțire, ca să aibă și ei un loc de întrunire românesc și un mijloc puternic de-a pute să se cultive mai departe.

Scrisoarea ce ni-s'a trimis este următoarea:

A-Iulia, 29 Sept. 1898.

Stimată Redacțiune!

Numărul total al măiestrilor din *A-Iulia* este de 260. Între acestia se află *Români 62*, anume bărdași 7, rotari 2, pantofari 8, cismari 16, măcelari 8, fauri 4, sftari 2, funari 1, pardositori 3, măsari 2, orologieri 1, zidari 8.

În total 62 și se mai află 36 de sodali și o mulțime de economi, care știu scrie și ceti. Măiestrii străini sunt 198.

La îndemnul și stăruința inteligenței lor s'a înființat o *casină*. În *Dumineci* și în *sărbători* se adună cu toții, cetesc și conversează despre lucruri bune și folositoare. Ei sunt foarte respectați de către ai lor.

Numai noi *Românii* stăm locului.

Osoarați cetitori, să vedeți acum ce facem noi o mulțime de măiestri români, chiar acum în secolul culturii:

În *Dumineci* și în *sărbători* unii își petrec prin birturile jidovești, alții razimă gardul promenăzei în povestiri netrebnice.

Oare n'a sosit timpul odată, ca și noi să avem foculare de cultură, cum au străinii, ca să nu mai umblăm ca oile cele rătăcite?

Eu cred că da, și aci trebuie să spun, că inteligența română ar fi chemată să iee în mână conducerea, părăsind nepăsarea de până acum.

Dacă cineva ar întreba de ce nu se poate înființa astfel de societate de lectură la noi,

Ploaie caldă va ploua
Pruncuțul 'mi-'l-o scâlda
Și vântul lin va sufla
Pe pruncuțul 'l-o legăna.

Beutor sânt beutor
Dar' la cârmă nu-'s dator.
Câte haine am alese,
Toate-'s pe la cârcinărese
Câte haine am mai bune
Toate-'s la cârcinari pe culme.

Dela Bădăcin mai 'n jos
Se face un tîrg frumos.
Frunză verde grâu mărunt
Și sînt muieri de vîndut,
Părechea de fete mari
Trei pițule și doi crețari,
Părechea de neveste
Cinci puțule și un pește,
Și părechea de băbuțe
Cu trei cufe de tărțe.

poate-că unii ar răspunde, că nu-i cu cine, de oare-ce oamenii noștri nu sînt în stare să facă acest lucru.

Nu așa a ră-puns inteligența străinilor, ci a jertfit, s'au în-eris mic cu mare și s'au constituit adunând la un loc măiestrii. Așa ar trebui să facă inteligența română, căci trebuie să ne bucurăm, că clasa de mijloc se înmulțește din an în an și trebuie să o sprigim în toate privințele.

La lucru deci fruntași români, căci nu e destul a se mândri cineva că e *Român*, dacă fapte bune românești nu face.

Un măiestru.

1848.

— Cronica anului. —

Innsbruck, 25 Septembrie.

Ferdinand edă manifestele *«cătră popoarele Ungariei și cătră miliția din Ungaria»*. În sensul acestor manifeste toată puterea militară din țeară se subordonează comitetului Lamberg, ca comisar regesc extraordinar. (Kérékgyártó).

Pesta, 27 Septembrie.

În ședința dela 11 ore noaptea se primește proiectul lui Kossuth: Ordinațiunile așa numite regesti, nefiind signate de ministru sînt nelegale. Com. Lamberg se se abține dela comanda supremă. Cine lucră pentru realizarea acestor ordinațiuni, comite delictul de turburare a constituției. (Kérékgyártó).

Pesta, 27 Septembrie.

Ioan Dragoș cu datul de azi scoate o proclamațiune adresată: *cătră Românii din Ardeal*, în care, după-ce mărturisește că »nu este norocos a se număra între aceia, cari dela Martie încoace au pășit pe treapta de apărătorii drepturilor naționale« atacă partidele, că tot ce fac, fac în numele *«poporului român»*; la Blaj, la Lugoj, la Pesta, la Orlat tot în numele *«Românilor»* s'a adus hotărîre, *«care este cu adevărat locul unde s'ar pute sice că națiunea română a grăit și — mă îndoeisc»*. Apoi ia la trei parale petițiunile Românilor adresate dietei, din care deduce că Românii ar fi oameni de caracter. Din toată proclamația numai un pasaj este demn de luare aminte și anume că »trebile sociale, se nu se amestece în trebile politice«. Atât!

(Din Gaz. și Am. Pop.)

Pesta, 27 Septembrie.

Omorîrea lui Lamberg.

La ameazi s'a lătit vestea că contele Lamberg ar fi în oraș și ar voi să cuprindă capitala. Poporul s'a iritat și împreună cu gardiștii îl căutau pe Lamberg să-l prindă și l-au și prins, când voia să treacă peste podul catenar cătră Pesta; l-au tras jos din căruță vrînd să-l închidă; dar, o parte din popor s'a aruncat asupra lui și l-au străpuns cu baionete și săbii până l-au făcut aproape bucăți.

(Am. Pop. 18.)

Carloviț, 27 Septembrie.

Orașul Vêrșeț a capitulat, predându-se Sêrbilor.

(S. B. nr. 113).

Alba-Carolina, 27 Septembrie.

Pentru a păzi cetatea se așteaptă grăniterii dela Năsêud.

Sécuii gătesc lagăr la Uzun, de-adreptul Brașovului. (Gaz. de Trans. nr. 79).

Pesta, 28 Septembrie.

Rebelii călcară în cap de noapte locuința episcopului Andreiu Șaguna sub pretext că ar ave la sine stindarde muscălești, hătîră pe secretarul Iacob Bologa prin câteva strade, ca să le arete unde sînt stindardele. Ambii scăpară cu vieața ca prin urechile acului. (Barîțiu).

Pesta, 28 Septembrie.

În ședința de azi se institue comitetul de apărare al țerei compus de 6 membri cu deplină putere executivă. Până la instituirea unui guvern, va îndeplini acest comite și agențele aceluia. (S. B. nr. 106).

Pesta, 28 Septembrie.

În decursul ședinței întră câteva sute de răsculați în dietă și aduc la cunoștință, că Lamberg e ucis. Când a voit să treacă acesta peste pod în Pesta a fost cunoscut de unul dintre masele agitate și numai decât străpuns cu coasele. Trupul lui îl tîrîră pe strade până la casarma Carol. (S. B. nr. 106).

Blaj, 28 Septembrie.

Sosirea lui Michesiu. Fu dus pe Câmpul libertății între aclamările și vivatele mulțimei.

Sosește și Bălășescu și generalul Schurter. Noaptea iluminățiune și conduct cu torțe. (Org. Naț. nr. 20).

Pesta, 29 Septembrie.

Ungaria nordică este în flăcări!

— Sêrbii au înaintat atîta că, după toată posibilitatea vor ataca și Timișoara. La Vêrșeț eară s'a întemplat lovire.

(Gaz. de Tr. nr. 79).

Sibiiu, 1 Octombrie.

Prin oraș circulă liste de subscriere lansate de câțiva canceliști maghiari dela tesaurariat, în care cer dela guvern strămutarea tesaurariatului la Cluj, nefiindu-le sigură vieața în Sibiiu. »Siebenbürger Bote« publică un protest energetic în contra acestor manopere și cere cercetare severă. (S. B. nr. 104).

Schönbrunn, 3 Octombrie.

Se edă un manifest împêrțesc de cuprinsul următor:

Noi Ferdinand I.: disolvăm adunarea țerei; conclusele ei nesancționate sînt ilegale; Oștirile din Ungaria se încredințază banului Jellacici; în Ungaria se proclamă legea militară; cuvîntul banului se se considere drept poruncă împêrțească. Subscris: Ferdinand. Contrasignat: b. Récsei Ádám, prim-ministru. (Kérékgyártó).

Seghedin, 4 Octombrie.

Kossuth în mijlocul unei ploii torențiale vorbește cătră popor: »Popor seghedinean mândria națiunii mele, columna bietei mele patrie vîndute, adânc emoționat mă închin ție! Poporul răspunde cu capetele descoperite: Jurăm că ne vom apêra țeara până când va mai fi cel puțin unul dintre noi, care se-și poată ridica brațul. (Kérékgyártó).

Alios, 4 Octombrie.

Preotul Vasile Popescu a fost spânzurat de insurgenții maghiari.

(S. B. nr. 128).

Concurs pentru monografii.

— Două premii. —

În numerii de mai înainte am făcut cunoscut, că compatriotul nostru dl. *Dr. Vasile Bianu* din Buzău, a pus două premii de câte 30 fl. fiecare, unul pentru descrierea sau monografia comunei *Făget* (comitatul *Târnavei-mici*) și altul pentru monografia comunei *Șard* (comitatul *Albei-inf.*)

Atragem atențiunea asupra acestor premii a preoților, învățătorilor și a cărturarilor noștri din acele părți.

Eată cam de ce cuprins au să fie monografiile:

Fiecare monografie are să cuprindă, drept introducere, o scurtă descriere istorică-etnografică, corografică etc. a comitatelor respective (la *Șard* comitatul *Albei-inf.*, la *Făget* comitatul *Târnavei-mici*) și a locurilor mai însemnate din jurul localităților respective.

În jurul *Șardului* e între altele *Alba-Iulia*, și *valea Mureșului*, cu reminiscențe istorice (*S. Imbru*, *Mirislău* etc.) În jurul *Făgetului* e *Cetatea-de-Baltă*, odinioară în stăpânirea *Domnilor Moldovei*, începând de la *Stefan-cel-Mare*, apoi *Bla*, veche *residență* *protopopească* etc.

Îndeosebi descrierile vor cuprinde tot ce se ține de respectivele comune, astfel ca să avem o *icoană clară și fidelă* despre ele și *locuitorii lor*.

Anume în descriere se va arăta *mărima hotarului*, în *jugere catastrale*; *numărul caselor* și descrierea unei case țărănești, *interiorul și exteriorul ei* și *clădirile economice*, ce se țin de obiceiul de casă; *zidirile mai însemnate* d. e. *biserica, școala* etc., *trecutul lor* și în *legătură* cu aceasta *trecutul comunei*, după *tradiție* și în *loc* se poate după *date istorice* etc. La descrierea *hotarului* să se însemne *numirile părților de hotar*, ce *bucate se seamănă* cu *deosebire*, apoi *viile, pădurile* etc., dacă sunt *ruine sau locuri cu legende*, să se adune aceste din *gura poporului*. *Trecând la locuitori*, să se dea *numărul lor*, *naționalitatea*, *religia*, *portul*, *unele obiceiuri frumoase sau deosebite*, apoi *starea materială a locuitorilor*; în *legătură* cu aceasta să se arete *bogăția în vite*, cum se țin ele, au *sporit sau au scăzut* etc., să se arete *starea culturală*, *câți știu scrie și citi*, ce *foi umbă* în comună etc. În urmă să se facă o *arătare* despre *venitele și cheltuelile comunei*.

Cam de acest cuprins are să fie fiecare din cele două monografii, fiind descris și amintit tot ce este de însemnătate din trecut și prezent, stând firește în voea autorului a expune materialul în ordinea, care o va afla de mai potrivită. De modele pot servi și monografiile de comune, publicate mai înainte în „*Foia Poporului*” și scoase în broșuri, cum sunt monografiile comunelor *Gurariu*, *Orlat* și *Răhău*.

Lucrările au să fie terminate în decurs de 11 luni de zile, fixându-se ca termen 31 August st. n. 1899, până când au să se trimită *redacțiunii „Foi Poporului”*. Ele vor fi supuse *judecății unui juriu* și acelea care se vor afla de mai bune vor fi *premiat* și publicate în „*Foia Poporului*”, de unde se pot reproduce în broșură.

Redacția „*Foi Poporului*”

Micul fluieraș.

— Vezi ilustrația. —

Nimic nu e mai drag *ciobanului român* — afară de *oile sale*, — ca *fluierul*, care îi mărește *veselia*, când are *voce bună* și îi mângâie *sufletul* întristat cu câte o *doină duiosă*. De aceea *fluierul* e *nedespărțit* de *cioban* și el știe să *scoată* din *fluierul* sau *hore vesele* și *doine triste*, după *pofta inimii sale*.

Micul fluieraș.

Între *ciobani* sunt mulți *fluierași meșteri*, cari îți *cântă* de te *răpesc*, de oare-ce ei de *mici iau fluierul* în mână și se *deprind*.

În numărul de față *dăm chipul* unui *fluieraș*, care îi *cântă* unui *prieten al său*. El este *drăguț și mândru*, cum *zice cântecul*:

Mândru ciobănaș
Din fluier doinaș.

PARTEA ECONOMICĂ.

Oasele ca material de gunoit.

Am vorbit cu alt prilej despre *gunoierile măiestrite* peste tot. Între aceste am *numărat și oasele*.

Mulți *economi* vor *zimbi*, trecând *îngrabă* peste aceste *șire*, fără a le da *însemnătatea*, ce cu tot *dreptul* o au. Mulți vor crede *poate*, că *vorbim* de *lucruri* cu *neputință*, din cari *neam* de *neamul lor* n'au să *tragă* nici un *folos*. Așa am *făcut* și *facem* noi cu multe *lucruri* bune și *folositoare*. Dar' până când?

În țările unde *economia* este *înaintată*, *oasele* se *adună* de peste tot *locul*, *întrebuințându-se* de *economi* cu mare *folos*. Noi din *contră* le *aruncăm* ca *lucruri* *netrebnice*. Cei-ce le *adună* și la noi, le *vând* pe un *preț* de *batjocură* *străinilor*, cari le *trimit* în *alte țeri*, cu *deosebire* în *Anglia*, unde se *întrebuințează* de un *timp îndelungat* pentru *îngrășarea pământului*. Și în *același timp* multe *locuri* de *ale noastre* rămân *sărace*, *economia noastră* *sufere* și noi *dăm înderet*.

Din *vitele, porcii, oile ș. a. animale* *tăiate an de an* în *sate și orașe*, rămân *sumedenie* de *oase*, de cari *acum nime* nu *ține seamă*. Pe *când*, dacă am *întrebuința* *oasele* ca *îngrășământ*, *recolta* de pe un *jugăr* ar fi cu *20—25 ferdele* mai *multă*, fără a *face* un *număr* mai *mare* de *arături* și de a *sămăna* *sămânță* mai *multă*.

Fiind foarte *bogate în fosfor și azot*, *oasele* sunt un *material* foarte *prețios* pentru *îngrășarea pământului*. Cu ele, în *privința fosforului* ce *conțin*, *gunoiul* de *grajd* n'ajunge *nici pe departe*. Și *chiar* pentru *aceea* pe *locurile îngrășate* cu *făină și cenușe* de *oase* *plantele*, *îndeosebi spicoasele*, *cresc* de *minune*, *aducând* *roade îmbelșugate*.

În urma *tăriei lor* însă, înainte de a se *întrebuința*, *oasele* *trebuie* *supuse* unor *lucrări*. Spre *acest sfârșit* s'au *înființat* *anume fabrici*, de cari *acum* se *află* și în *țeara noastră*. În *aceste fabrici* *oasele* se *prefac* în *făină*, *măcinându-se*. *Ajungând* în *pământ* *făina* de *oase* se *disolvă* (se *topește*) *deplin*, pentru a *pute* fi *întrebuințată* de *plante*, în *timp* de *3—4 ani*, pe *când* *oasele* *nemăcinate* pot *sta zeci* de *ani* în *pământ* fără a *perde* *ceva* din *tăria* și *conținutul* lor.

Pentru-ca *disolvarea fosforului* să se *întemple* mai *iute* de *3—4 ani*, înainte de *măcinat*, *oasele* se *supun* în *fabrici* unei *aboriri puternice*, care *scoate* *grăsimă* din ele și le *face* atât *rumpicioase*, încât se *pot frânge* între *degete*, și în *urma* *acesteia* *măcinarea lor* devine foarte *lesnicioasă*. Încă și *mai ușor* se *disolvă* *fosforul*, *tractând* *făina* de *oase* cu *acid sulfuric* (de *pucioasă*). În *această stare* *150 chlgr.* *ajung* în *putere* și *preț* cu *200 chlgr.* *făină* de *oase* *supusă* *numai* *aboririi*, cu *300 chlgr.* *făină* *măruntă* *nesupusă* la *aborire* și cu *600 chlgr.* *făină* *mare* de *oase*.

Făina de *oase* e *bună* cu *deosebire* pentru *spicoase*, *dându-se* *toamna* sau *primăvara* înainte de *sămănat* câte *3—400 chlgr.* la *jugăr*. *Făina* *netrăctată* cu *abor* este *mai potrivită* pentru *pământurile* *nesipoase*, cea *tractată* cu *abor* pentru *cele lutoase-mijlocii*, ear' cea *tractată* cu *acid* de *pucioasă* e *bună* pentru *locurile* *argiloase* *îndesate*.

Puțini din *economii* *noștri* vor *ave* *putința* de a *cumpăra* *făină* de *oase*, *făcută* în *fabrici*, fiind ea *prea scumpă*, *adesea* *amestecată* cu *alte materii* *netrebnice* sau de *puțin folos*. Dar' sunt *moduri* de a-și *pregăti* *înșiși* *țeranii* un *astfel* de *gunoiu*.

Unul din *aceste* este *următorul*: *oasele* se *pun* într-o *groapă* *făcută* *anume* în *pământ*, după-ce *mai întâiu* au *fost pisate* *mărunt* cu un *ciocan* sau *altă unealtă* de *fer*; se *amestecă* apoi cu *țerină* *humoasă*, *cenușe*, *funingine* ș. a. *Peste* *aceste* se *toarnă* *urină* (*zamă* de *gunoiu*);

acum se pune ear' o pătură de țerînă humoasă, cenușe, funingine ș. a., urmând a vërșa din nou urină de câte-ori materiile din groapă încep a se usca. Putrezind îndeajuns, oasele se pot întrebuița la îngrășarea pământului.

Alt mod e următorul: Într'o groapă se pune dedesupt o pătură de oase mărunțite s. p. 100 chlgr., peste aceste se pune o pătură de 33 chlgr. var nestîns și 200 chlgr. cenușe de lemne, turnând apoi apă ca să se ude bine toate materiile din groapă și lăsându-le să se dospescă îndeajuns, până-când oasele se pot rupe cu degetele. Acum se adaugă din nou o pătură de 100 chlgr. oase, peste ea 33 chlgr. var nestîns și 200 chlgr. cenușe de lemne și apă. Dospindu-se și aceste, toate materiile din groapă se scot afară, se tind ca să se svinte la soare, apoi se mai amestecă 200 chlgr. pământ bun, cu chipul acesta ajungînd la un îngrășemînt foarte prețios.

Se pot întrebuița materiile numite și în măsură mai mare sau mai mică s. p. 500 chlgr. oase, cu 150 chlgr. var nestîns, 1000 chlgr. cenușe și 2000 chlgr. pământ etc.

Fiindcă din materiile aceste se naște un miros foarte urît, groapa trebuie făcută în hotar, departe de locuințele omenești.

Compostul acesta se presară pe pământul de curînd arat.

Ca să putrezească, oasele pisate se îngroapă în gunoii ferbinte de cai; cu chipul acesta încă se câștigă un bun gunoiu de oase.

Altă cale este: a arde oasele într'un cuptor de var sau de cărămizi, apoi pisându-le și mărunțindu-le; ear' în sfîrșit împrăștiindu-le pe arături înainte de a fi sîmînat.

Se mai întrebuițează la îngrășarea pământului și cenușa și cărbunii de oase,

La toată întîmplarea e timpul să tragem și noi foloase din modul de îngrășare a pământului cu materiile prețioase, ce conțin oasele.

Școalele economice de repetiție.

(Urmare).

III.

Prin legea școlară din 1868 învățătorul este îndatorat a ține școală de repetiție cu copiii în vîrstă dela 12—15 ani și a pune pondul mai mult pe partea practică a lucrului, îndeosebi pe obiectele economice, unde poporul să îndeletnicește cu economia.

Pentru școala de repetiție, învățătorului nu 'i-s'a făcut la început o remunerație (răsplată) deosebită. Abia la 28 de ani, după-ce s'a văzut, că pe calapodul cel vechiu nu se face nici un progres (înaintare) în privința economiei prin școala de repetiție, s'au luat măsuri mai potrivite de a se îndrepta rîul învechit.

Și anume cum și ce?

În 1896, adecă acum doi ani, ministrul de instrucțiune (al școalelor) a dat ordinațiunea cu nr. 60.764, împreună și un plan de învățemînt, în cari se arată cum să se organizeze școalele economice de repetiție și ce să se învețe în ele.

Totodată vîzînd, că învățătorii toți de-arîndul nu sînt destul de bine pregătiți pentru-ca să dea în școalele de repetiție cunoștințele de lipsă din economie, a luat hotărîrea de a-'i înzestra mai întăiu pe ei cu aceste cunoștințe, deschizînd spre acest sfîrșit cursuri la anumite școale economice, unde învățătorii să primească învățăturile de lipsă dela bărbați desvîrșiți în știința tuturor ramurilor de economie și cu o cale să și vază cum trebuie întocmită economia unei școale sătești.

În același timp s'a îngrijit, ca învățătorii, cari se vor pregăti pentru școalele economice de repetiție să capete întreținerea dela stat pe timpul cât vor lua parte la cursuri, cum și cheltuelile de călătorie; ear' dela comună să capete pe viitor salariu (plată) ca învățători de economie în școalele de repetiție.

Aceste măsuri luate, este dată putința ca școalele economice de repetiție să ajungă în starea dorită: de a-'și împlini chemarea frumoasă, ce o au în mijlocul poporului. (Va urma).

Guturarea cailor.

Guturarea este de trei soiuri: *simplă întoarsă și dubie.*

Guturarea *simplă* o capetă mai adesea mînzii și peste tot caii tineri. Atinși de această boală caii încetează de-a mânca, își țin capul și grumazii întinși ca înlemniiți, au friguri în măsură mai mică, ear' din nas le curg muci. Pielea din lăuntru nărilor este mai roșie ca de obicei, și la câteva zile li-se umflă ghindurile gâtului — între fălci — înferbîntându-se, ear' atingîndu-se aceste gâlci calul simte dureri. La început gâlcele aceste sînt tari, mai târziu se moaie și sparg, eșînd din ele puroi galbine.

Dacă boala își urmează cursul seu regulat nu ține peste 10—14 zile și adesea nici nu devine primejdioasă, lecuindu-o îngrabă după-ce se ivește.

În timpul boalei caii trebuie ținuți în loc călduros, ear' umflătura gâtului se unge de câte trei-ori la zi cu doftorie sau leac făcut din *unsoare de argint viu* 35 grame, *liniment volatil* 70 gr. și *oleu de terpenin* 50 gr.

Grumazii calului se îmblojesc cu un plotog de piele, și peste el pânză, ca să țină cât mai cald. Pe lângă aceste li-se dă și abori de mai multe-ori peste zi. Aborirea se face punînd într'un ciubîrflori de fîn, peste aceste turnînd apă ferbinte și fără zăbavă așezînd vasul dinaintea calului, ca să poată trage astfel

de abori pe nas. Pentru-ca această aborire să fie mai cu putere, capul se acopere cu un țol de cai,

Câte-odată boala e mai grea. Calul are ferbințeli, ca-și-cînd ar fi de aprinderi, cari se simțesc până înspre plumăni. În această împrejurare calul ține capul plecat, răsufierea este împovărată, ochii sînt aprinși și lăcrîmează, urechile sînt acum calde, acum răci, ear' pîrul întepoșat.

Ca doftorie se pune în gura calului tot la trei ore câte o gălușcă de mărimea unui ou, făcută din următoarele materii: *Kali nitrici depur.* gram 40. *Sal Glauberi Fulv. semin. foenicul a a gram 140. Pulv. rad. altheae gram 70, și apd.*

Încetînd aprinderea se dă calului de câte 4-ori pe zi în mărimea unui ou, doftorie făcută din: *Țipirig 35 grame, sîmîntă de brad zdrobită 10 decagrame, sîmîntă de mărar zdrobită 15 decagrame, sare glauberiană 25 decagrame, rădăcină de nalbă albă (rad. altheae) zdrobită 7 decagrame.* (Va urma).

Pentru economii nostri.

(Căștigare de cunoștințe).

Prin rescriptul seu dto 26 Martie c. nr. 72.321, înaltul minister reg. ung de agricultură, avînd în vedere, că pentru căștigarea și răspîndirea cunoștințelor economice, cel mai bun mijloc este intuițiunea proprie, do-rește a da proprietarilor mici dela sate prilej de a cerceta în grupe și pe cheltuiala statului, întocmirile economice de pe lângă hergheliile de stat din Mezöhegyes, Kishér, Bobalna și Făgăraș.

Cu privire la aceste excursiuni se observă:

1. La excursiuni pot lua parte singur proprietarii mici dela sate, în grupe mici și sub conducerea unui om de specialitate (proprietar sau veterinar).

2. Cheltuelile de călătorie (prețul de jumătate pe clasa a III-a) până la întocmirea economică și îndărăt, le anticipă Reuniunea, căreia 'i-se vor restitui prin înaltul minister.

3. Cheltuelile de cărăușie până la stațiunea, de unde vor pleca proprietarii, le vor suporta acestia, ear' dela stațiunea cea mai apropiată de întocmirea (stabilimentul) economică și până la întocmire, le suportă întocmirea însași.

4. Excursioniștii în timpul petrecut la stabiliment vor primi întreținerea și încuarterarea în mod gratuit.

5. Direcțiunea întocmirii pe timpul petrecut la întocmire, numește un funcționar al seu, care să călăuzească pe excursioniști.

6. De organizarea grupelor de călătorie și de exoperarea favorului de călătorie, să îngrijește subsemnata Reuniune, care va încunoștiința de cu vreme direcțiunea întocmirii despre numărul celor-ce voesc a călători și despre ziua plecării.

Cunoscînd deaproape însemnătatea acestor excursiuni, ce numai folositoare pot fi din toate punctele de vedere pentru ori-care econom, am luat hotărîrea de a întreprinde în luna lui Noemvrie a. c. o asemenea călătorie la întocmirea economică din Mezöhegyes.

Drept-aceea ne adresăm cu rugarea cătră frații economi dela satele aparținătoare comitatului Sibiu, cari ar dori să iee parte

sub conducerea noastră la această călătorie, să binevoiască a ne face cunoscută până la 3/15 Octomvrie c. hotărîrea lor, cum și numele și comuna în care locuiește și posta ultimă.

Când se vor fi înștiințat la noi spre călătorie cel puțin 30 de proprietari, îi vom vesti despre ziua plecării.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, ținută la 2/14 Septemvrie 1898.

D. Comșa,
pres.

V. Tordășianu,
secretar.

Pentru lăptării nostri.

La recercare aducem la cunoștința celor interesați, că un specialist teoretic și practic în ale lăptăritului află aplicație la o lăptărie extinsă din România pe lângă salar lunar până la 100 fl.

Reflectanții la acest post se-și înainteze cererile lor la subscrisul comitet până cel mult 15 Octomvrie n. c., alăturând pentru răspuns o marcă postală de 5 cr. Sibiu, 15/27 Septemvrie 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Dem. Comșa,
pres.

Victor Tordășianu,
secretar.

Intrunire agricolă — uitată.

(Urmare și fine).

Mașina de sămănat, al cărei preț e cam 230 fl., are partea bună, că grăunțele sămănate cu ea ajung în pământ la aceeași adâncime și prin urmare firele holdei, spicele și boanele produse sunt și ele de aceeași mărime; firele din holdă sunt în șiruri oable și la aceeași depărtare. Cruțarea ce se face cu sămănta — de oare-ce se cruță aproape jumătate din sămăntă — este în stare a acoperi în 2—3 ani prețul mașinei etc. etc.

Cu fânațele noastre purcedem de tot mașter, de oare-ce le tot tundem, fără a ne îngrijii de a-i da și fânațului în schimbul fânului, ce-l căpătăm — barem o parte cât de neînsemnată de nutreț, lucru de altfel foarte anevoios mai ales pentru fânațele dela munte. Vorba e, că popoare mai înaintate și cari pun și mintea nu numai puterea în serviciul economic, își știu ajută și aci. Ei adecă au descoperit *groapa de muschi*, ce n'ar trebui să lipsească din nici o comună cu fânațe în hotar. Fânațele grăpate produc fân cu mult mai bun și aproape îndoit, decât fânațele negrăpate. Prin grăpare se scoate din iarbă mușchiul ce împedecă străbaterea la rădăcini a aerului, soarelui și a umezelei, atât de neapărate pentru creșterea ierbei. Pământul se scormonește și iarba după grăpă crește mare și frumoasă etc.

Precum amintii mai sus, în comuna Sebeșul-superior s'a înființat o tovărășie, a cărei chemare este să procure uneltele descrise mai sus și alte unelte economice. Tovărășia încă în ființa de față a membrilor din comitetul central s'a constituit, alegând de president pe Ioan Mateiu, paroch, de secretar, bibliotecar și totodată de cassar pe Demetriu Săcărea, învățător; Nicolae Zaharie, primarul, a fost ales de inspector de mașini, ear de membri în direcție a fost ales Popovici Mondoc, învățător, și Ioan Bobangă, econom. În consiliul de supraveghere s'a ales Ioan Totan, econom, president și Nicolae Stănilă, Toma Nicula, economi, de membri.

În tot decursul întrunirii a domnit cea mai mare rînduială și la discuțiuni au luat parte țărani, învățători și preoții de față.

Isprăvită întrunirea și înainte de a ne pune la gustare am cercetat mai multe case, unde am aflat lucruri de mână femeiești de toată frumuseța. În fruntea femeilor, ce se pricep la confecționarea lucrului de mână, stă fără îndoială doamna preoteasă Mateiu, care singură ar fi în stare să umple un despărțământ al unei eventuale expoziții de lucru de mână femeiesc atât de căutat și apreciat de străinătate.

La masa dată în casa harnicului învățător D. Săcărea au luat parte toți străinii sosiți și un număr însemnat de fruntași din Sebeșul-superior. S'au ținut și vorbiri de cătră dl pres. Comșa pentru harnicii Sebeșeni, de părintele Mateiu pentru comitetul Reuniunii agricole, de secretarul Reuniunii Victor Tordășianu, pentru țărâna română atât de harnică și deșteaptă, căreia purându-i de exemplu vrednic de urmat pe doamna preoteasă Mateiu și doamna învățătoareasă Săcărea, care ne-a ospătat boierește. Au mai vorbit părintele Florian (Racovița), Doican (Sebeșul-inferior) și notarul I. Răduț. Încheiată și masa am încins cu toții în curte o horă mare și frumoasă, de care numai sosirea serei ne-a despărțit, ducând fiecare bogate cunoștințe și plăcute aduceri aminte dela această întrunire.

„Tomnatec”.

Sfaturi economice.

Cruțarea cailor tineri.

Caii tineri nu trebuie să se pună la lucru cu 2—2½ ani, când ei au încă lipsă de toate sucurile pentru formarea trupului. Urmările unei astfel de tractări sunt: oase stricate, animale schilave și cu tot felul de scăderi. Cel mai rău lucru e, că cu chipul acesta chiar animalele cele mai nobile (alese) se slutesc, fiind puse în grabă la încordări mari. Din contră animalele, cari au fost cruțate până în anul al patru-lea sau al cincilea, fac cele mai bune servicii până la vîrsta de 20 și chiar și până la 25 ani.

Când puii se țin închiși.

Când puii tineri trebuie să se țină închiși, astfel că nu pot să ajungă zi de zi în curte și prin iarbă, e de a li-se da verdeață: salată, curechiu și iarbă. Puii, cari pot eși la verdeață, îngrijesc înșiși de nutrețul verde neapărat de lipsă și s'a băgat de seamă, că găinile cari trăesc slobode nu numai că dau ouă mai multe, dar' aceste sunt și mult mai gustoase. Deci galițelor, ce trebuie să se țină închise, e de a li-se da pe lângă nutreț verde din destul și rămășițe de carne și vine, cari țin locul vermilor și insectelor, ce în libertate află cu imbelșugare.

Cari faguri se rămână peste iarnă în coșnițe?

Dela buna alegere a fagurilor atîrnă în mare parte iernarea în mod mulțumitor a albinelor și înmulțirea lor de timpuriu primăvara. Spre acest sfîrșit se

scot toți fagurii cu prea multe căsuli de trântori, cum și cei cari prin vechimea lor de 4 sau mai mulți ani, au devenit negri. Fagurii cu puține căsuli de trântori nu sînt stricăcioși în coșnițe. Conținînd unii faguri multă pulvere proaspătă de flori se pot lăsa în coșnița până primăvara.

Din vieța animalelor.

Maimuțele întrebuințate în mine.

Revista americană din New-York „Popular Science” dă niște amănunte curioase privitoare la munca îndeplinită de cătră niște maimuțe, întrebuințate în locul unor băieși, puși în grevă.

După spusele acestui ziar, căpitanul Moss, un om foarte cunoscut pentru spiritul seu practic, spune, că a fost nevoit, în lipsă de lucrători, să lucreze cu maimuțele în minele de aur ce exploata în Transvaal (Africa).

Avantajul maimuțelor asupra lucrătorilor era foarte mare. Maimuțele pe lângă că sînt mai silitoare și că nu cer nici plată și nici nu fac scandal, sînt de o cinste exemplară.

Necunoscînd prețul aurului pe care îl scot din mine, nu-și dau cătuși de puțin osteneala să fure. Afară de astea sînt atât de silitoare, încât trebuiesc luate la bătaie pentru-ca să se lase de lucru; ear' dimineața stau cu grămada la poartă, ca să fie lăsate la lucru.

Căpitanul Moss n'a avut decât laude de adus acestor sîrguitori lucrători.

Știri economice.

Linie ferată. Ministrul a dat concesiune pentru lucrările pregătitoare la o linie ferată, ce va pleca dela Șomcuta până la Vad (Farkasröve), mai departe dela Lăpușul-ung. până la Oiceu-Oristur sau Galgău și în sfîrșit dela Căpâlnic-Mănăstur până la Kapnikbaia.

Însoțiri economice săsești. O foaie maghiară se plînge, că prin satele săsești se fac însoțiri economice, prin cari populațiunea săsească mereu înaintează. Astfel s'au întemeiat în anul acesta însoțiri economice-comerciale de cătră Sașii din Cristian, Codlea, Ghimbav, toate în jurul Brașovului și însoțirea din Țeara-Bârsei în Brașov.

Foarte bine lucră compatrioții nostri sași și fruntașii nostri ar trebui să iee exemple și să întemeieze și ei asemenea însoțiri pe sate.

Noue perceptorate de dare. Pornind dela considerarea, că în toate acele locuri, unde se află reședința unei judecătorești cercuale și a unui oficiu protopretorial, e bine să fie și un perceptorat de dare, — încă în decursul anului curent se vor deschide perceptorate în următoarele locuri unde azi nu sînt: În Ungaria la Karcag, Hatvan, Miava, Décs, Iglău, Ening și Zlatar, ear' în Ardeal: la Blaj și Ilia-murășană.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvesru Moldovan.

(Urmare).

Cheia-Rîmețului.

Între muntele Tarcăului și Piatra-Cheii se estinde în lungime de 1 chlm. o interesantă strîmtoare: *Cheia-Rîmețului*. Ea cuprinde în sinul seu frumoase peisajuri, dar afară de aceasta este interesantă și din punctul de vedere al formațiunii sale, fiind o strîmtoare carstică, neterminată pe deplin.

În teritoriul comunei Mogoș isvorește *Valea-Rea*, care se împreună cu *Valea-Cheii*, ce vine de cătră Dealul-Geoagiului și formează *Cheia-Rîmețului*. Dinsus de Cheie se varsă în *Valea-Cheii*, de cătră mează-noapte *Valea-Topliții*, împrejmuită de stânci cu coaste prețipite. La împreunarea lor văile aceste formează o cruce neregulată: brațul de mează-noapte al crucei îl formează valea *Topliții*, cel apusean *Valea-Rea*, cel de mează-zi și răsărit e format de *Valea-Cheii*, care venind dinspre mează-zi cu o încovoietură se îndreaptă spre răsărit, prin Cheie.

În unghiurile acestei cruci neregulate se află munți puternici, cari au înălțimea peste 1000 de metri. Astfel sînt în partea apuseană munții *Stanin* și *Arsurile*, ear' la răsărit *Piatra-Cheii* și *Tarcăul*. Stîncile acestor din urmă alcătuiesc *Cheia-Rîmețului*.

Întrînd în ea ne vin în cale pîreți prăpăstioși, stînci de forme bizare și șgiaburi cari se par a amenința cu surpare. În unele locuri cheia e atît de îngustă, încât alvia pîrăului cuprinde întreaga strîmtoare, din stîncă în stîncă, încât nu este loc pentru cale. Pe aici nu putem străbate decît pășind de pe bolovan pe bolovan prin matca apei. Tablourile ce ni-se înfătoșează sînt din cele mai frumoase și împunătoare: jos curge apa spumegînd pîntre petri, ear' de ambele laturi se nalță stînci și pîreți uriași, pe cari numai ici colea zărim acătarați cătiva arbori singuratici. De-asupra noastră se vede abia o fâșie din bolta cerească, a cărei față albastră contrastează cu culoare asurie a pîreților pleșuvi.

Partea cea mai interesantă a cheii este la locul, unde stîncile sînt împreunate sus prin o boltitură, formînd astfel o *poartă naturală*, prin care și-a făcut loc apa. Aceasta ne arată, că valea de munte care a format prin eroziune strîmtoarea în mii și mii de ani, nu și-a terminat pe deplin opera, a mai rămas un rest din stîncile de calciu, ce au stat odinioară în calea apelor.

»Valea-Cheii — zice Dr. Czirbus* — avînd bogăție mare de apă și eroziune mai puternică, a delăturat predecile mai ușor și în timp mai scurt decît *Valea-Ponorului*. De aceea la *Valea-Cheii* este mai dezvoltată formațiunea carstică; ea și-a luat forma tipică de canal și a dărîmat boltitura stîncilor, afară de o singură bucată, sub care apa intră ca pe subt un pod — dar pentru aceea nici una din ele nu sînt văi carstice definitiv formate.

Dinjos de Cheie valea se mai lărgeste puțin, dar' mai departe earăși se îngustează, înfătoșîndu-ne tablouri alpine romantice. Între *Presaca* și *Pleașa* este așezat în vale crân-

gul *Mănăstirea*, țîitor de comuna *Rîmeț*. El se numește astfel dela vechea sa bisericuță, lângă care a fost o mănăstire românească. Dela mănăstire în jos trebuie să trecem de mulțori valea, când pe malul drept, când pe cel stîng și calea țîne 3—4 oare pînă la cea mai apropiată comună, pînă la *Geoagiul-de-sus*. Pe aici *Valea-Cheii* își ia numele dela această comună, care se întinde pe vale în lungime de 5 km. Dela ea în jos *Valea-Geoagiului* se îndreaptă spre *Murăș*, în care se varsă lângă *Teius*.

Pe la poalele munților.

De pe la *Geoagiul* și dela *Piatra Cetii* spre mează-zi și în parte spre răsărit se resfiră ultimele ramuri ale *Munților Apuseni*. Pe aici înceată caracterul alpin al țînutului; înălțimile sînt dealuri și coline, cari se perd în valea lată de pe *Murăș*.

Printre coastele dealurilor și-au făcut calea mai multe văi, dintre cari unele isvoresc departe în țînutul mocănesc, cum este *Valea-Geoagiului* și *Valea-Gălzii*, cele mai multe însă își au obârșia pe la poalele munților. Pe văile aceste, printre dealuri, se înșiră ca un brâu, mai multe sate, dintre cari unele sînt mari și frumoase. Văile au făcut loc sălaşurilor omenesti, dar' în schimb li s'a dat numele după satele ce se află așezate pe malurile lor. Astfel este mai la răsărit *Valea-Gârbovii*, care isvorește din muntele *Pleașa* și și are numele dela *Gârbovele* (*Gârbova-de-sus*, de mijloc și de jos), ce se înșiră pe cursul ei. Urmează apoi *Valea-Geoagiului*, *Valea-Cetii*, care se varsă în *Valea-Gălzii*, *Valea-Tibrului*, *Valea-Cricăului*, *Valea-Bucerzii*, *Valea-Țelnii* și a *Ighielului*, mai spre apus și a. numite astfel după numele satelor.

Unele din aceste sate au peste 1000 de locuitori, pînă la 1400—1500, cum sînt *Geoagiul*, *Stremțul*, *Cetea*, *Galda-de-jos*, *Cricăul*, *Țelna*, *Ighiul* și a. Mai mulți locuitori are *Geoagiul-de-sus* (1426) și *Ighiul* (1447).

Satele aceste se deosebesc de cele mocănești, că sînt mai adunate și clădite mai regulat, ear' casele sînt lipite și vîruite pe dinafară. Locuitorii de pe la poalele munților sînt Români, cari se deosebesc la port, încâtva la statură și în unele datini și obiceiuri de vecinii lor din munți, de *Mocani*. Streini, mai cu seamă *Unguri*, se află puțini printre ei. Cele mai multe sate au populațiune curat românească și numai în unele se află un număr mic de străini, cari dispar față de mulțimea covîrșitoare a Românilor.*)

Ei se ocupă cu economia de cîmp, dar' au și pometuri estinse și sînt mari viieri. Clima țînutului e blîndă și e priincioasă nu numai cerealelor și pometurilor, ci și viței de viie, care se cultivă în mare măsură. Cu poamele, mai cu seamă cu cireșele și merele, se face mare negoț, dar' în cele mai multe comune ramul principal de câștig îl dau viile. Pe coastele dealurilor începînd dela *Alba-Iulia*, apoi pe la *Șard*, *Ighiu*, *Țelna*, *Cricău*, *Mesentea*, *Benic* și pînă în sus la *Cetea* și *Geoagiul* se fac cele mai renumite vinuri ale *Ardealului*, în mari cantități.

De aceea toamna, mai cu seamă în anii de belșug, cît țîne culesul viilor e mare veselie și voia bună, ca în zile de sărbători.

*) D. e. în *Ighiu* sînt 350 de *Unguri* și 11 *Nemți* din numărul total al locuitorilor de 1447; în *Cricău* din 1380 de locuitori sînt 96 de *Unguri* și 38 *Nemți*; în *Stremț* sînt 122 de *Unguri* din 1360 de locuitori etc.

Oamenii își umplu butiile cu vin și tot le mai rămâne să bea, să se veselească. De aici s'a născut caracteristicul cîntec al *Cetenilor*:

Pe la *Cetea*, hai-daina,
Beau vinul cu donița...

la care s'a mai adaus contrastul satiric:

Primăvara vai de ea!

Toamna adecă și peste iarnă beai vinul fără cruțare, dar' primăvara, când se golesc butoaiile, începe greul vieței, e vai de om!

În timpul din urmă au fost băntuite și viile aceste de *filoxeră*, *peronosporă* și alte calamități.

Pe valea Ampoiului.

Călătorul, care voiește să străbată din *valea-Murășului* în *Munții-Apuseni* la *Abrud*, trebuie să apuce pe *Valea-Ampoiului* în sus. Pe aici duce cea mai scurtă cale din părțile interne ale *Ardealului* în inima munților, la bășagurile dela *Buciumani*, *Abrud* și *Roșia*.

Punctul de plecare cel mai potrivit este *Alba-Iulia*, de unde se așterne pe *Ampoiu* în sus o șosea bună și pînă la *Zlatna* este construită și cale ferate. Ambele se întîlnesc cu *Ampoiul* în aretul *Șardului*, de unde urmăresc valea rîului, în direcțiune spre apus. La început valea este largă și e încunjurată cu ramuri de-ale muntelui *Mirlău*. Nu peste mult sosim la *Gura-Ampoiții*, unde *valea-Ampoiții* își împreună undele cu *Ampoiul*. Pe valea *Ampoiții* este așezată comuna de-asemenea numire.

Dela gura *Ampoiții* înainte valea începe a se strîmta. De ambele laturi se nalță coaste de dealuri păduroase, ear' pîntre verdeața pădurilor dăm adese-ori cu ochiul destînci singuratică sau în grupe, alcătuite în prevalență din breții de calciu, cari se înalță cu coaste și vîrfuri pleșuve. Partile de stînci în unele locuri formează peisaje pitorești, adeseori însă ne prezintă forme bizare.

Deja la *Gura-Ampoiții* zărim pe vale în sus în dreapta noastră ridicîndu-se pe o coastă de deal două uriașe stînci, cu laturile și muchea goală. Mai în sus, înspre comuna *Meteș*, se vede pe o colină la încovoiătura drumului creasta unei stînci, ear' înspre vîrful colinei se nalță un puternic șghiab de stîncă, brădat de puhoaic. Partia aceasta are o asemănare uimitoare cu resturile unei vechi cetăți. De aceea poporul i-a dat numele de *cetatea zinelor* și e de credință, că aici a existat odinioară, în vremile din povești, o cetate de stîncă, ridicată și stăpînită de zine. Ea ne prezintă un peisaj pitoresc.

Comuna *Meteș* se află în cale, pe malul stîng al *Ampoiului*, ear' pe celalalt mal (în stînga noastră) se estinde între dealuri mica comună *Găureni*, cu o biserică părăsită și dărăpănată, care se află în apropiere de gara *Meteșului*.

După *Găureni* urmează *Poiana*, dela care în sus pînă pe la *Presaca* se află cea mai frumoasă parte a văii *Ampoiului*. *Munții păduștici* ce împrejmuesc valea, dau regiunei un caracter alpin, înviorat de undele rîulețului *Ampoiu*, ce șerpuieste liniștit prin cadrul seu format de verdeața pădurilor. Și pe aceasta întindere nu lipsesc nici partile de stînci obicînuite. Aproape de *Poiana*, în stînga, se înalță pe culmea lată a unei coline, unul lângă altul patru stanuri puternice, formînd un patrunghiu și privind amenințător asupra văii dela poalele lor.

*) In studiul »Karsztjelenségek az Aranyos közsépső szakaszában«. — [Despre *Valea-Ponorului* vezi p.

Dela Presaca în sus valea se lărgeste puțin. Aici se varsă în Ampoiu, pe latura stângă, (în dreapta noastră) Valea Feneșului venind dinspre meazănoapte. Aproape de gura ei este așezată în o regiune pitorească, comuna Feneș.

Valea Feneșului vine dela Negruleasa și are pe malurile ei partii de munte romantice. Dinsus de comună se află o frumoasă cascădă, cu împrejurime plăcută. Mai departe se estind de ambele laturi poieni de munte și printre ele stânci încunjurate cu păduri de brad. În stânga noastră se înalță puternicul Dêmbău, până la 1371 m. ale cărui ramuri se respiră până la Zlatna. De cealaltă parte, în dreapta, dăm de o frumoasă parte de stânci; mai multe stânci de calciu sînt așezate în o grupă pitorească, în jurul unui pisc mai înalt, care poartă numele de Vêrful-Caprii și e împodobit pe culme cu câțiva brazi singuratici.

Mai în sus se înalță în stânga munții Bigla-mică și Bigla-mare, ale căror ramuri se întind spre Negruleasa, locul de obârșie al văii Feneșului. Întorcându-ne îndărăt la Feneș, ne continuăm calea pe Ampoiu. Urmează comunele Galați și Pêtrânjeni. Între ele se deschide la stânga Valea Bulzului, la gura căreia zărim earăș o parte interesantă: două stânci singuratic se înalță aproape una de alta, strîmțorând valea, ear' în dosul lor se află biserică parohiei Valea Bulzului, care se estinde pe o frumoasă vale de munte în sus.

La Pêtrânjeni ne cade în zarea vederei spre stânga dealul de formă conică, numit Dealul-Jidovului, în aretul Zlatnei, unde sosim în curînd.

Zlatna.

Zlatna sau Zlagna este un orașel însemnat în munți, atât ca centru băieșesc, cât și pentru trecutul său. În valea Ampoiului, pe drumul ce duce dela Alba-Iulia la Abrud Zlatna este cea mai de frunte localitate. Ea are 3369 de locuitori, în majoritate Români (2530 Români, 700 Unguri, apoi Nemți etc.) și este așezată în o vale strîmță lângă Ampoi și pe pârșul Vultori, care vine dinspre meazănoapte. Pe valea acestui pârș se află prediul sau crângul cu același nume, țitor de Zlatna.

Dealurile ce împrejmuesc valea la meazănoapte sînt sterpe, dar' cele dela meazăzi au coastele acoperite cu bogate și frumoase păduri. În acest cadru orașelul ni-se înfătoșează plăcut și simpatic. Are mai multe zidiri frumoase și moderne, și trei biserici, cari sînt așezate în apropiere una de alta pe o colină, mai în jos caa catolică, apoi pe coaste în sus bisericile românești. Jos, la poalele colinei se estinde piața pe malurile ziduite cu peatră ale pârșului Vultori.

În Zlatna se află scaunul unui protopopiat român gr.-cat. (protopopiatul Roșiei), de care se țin 16 parochii și mai multe filii cu 11.773 de credincioși. Parochia română gr.-or. aparține protopopiatului Abrud. Are două institute de bani, unul românesc și celalalt unghuresc, ear' între institutele de învățămînt mai însemnată este școala industrială pentru sculptura de peatră, instalată în o zidire modernă și susținută de stat. Ea însă e cercetată de puțini elevi români.

În afară de aceste Zlatna este centrul băieșitului ardelean. Aici își au sediul supremele direcții montanistice ale noastre, apoi se află cămară și cohuri. Aceste din urmă sînt acum unicele cohuri în Ardeal. Ele ocupă un loc estins la marginea dinjos a orașelului, lângă gara călei ferate și au fost făcute în timpul domniei împăratului Carol VI. (Va urma).

CRONICĂ.

Dela comitat. Luni s'a ținut congregațiunea de toamnă a comitatului Sibiu. A fost foarte bine cercetată. Mai înainte s'a cetit Manifestul Monarhului în toate trei limbile. Venind la rînd alegerile, de protonotar a fost ales cu aclamațiune dl Stefan Stroia; viconotar I: dl Ioan Crețu; viconotar II: Victor Schieb; viconotar III: Ialilus Knall, ear' al IV-lea Oprea Stefea.

Sfințire de biserică. Din Câmpuri—Câmpeni—Surdac (protopopiatul Iliei, comit. Hunedoarei) ni-se scriu următoarele: În timpul mai din urmă cu doi harnici preoți ne-a dăruit D-zeu. Unul, părintele Talea, mutat prea de timpuriu la cele vecinice, a pus basă la un fond de zidire a bisericii. Regretatul însă abia a pus basă și D-zeul puterilor 'l-a și chemat la ale sale. D-sale 'i-a urmat actualul nostru paroh dl Ioan Budoia, om luminat, om cu multă rîvnă pentru cele bune și folositoare neamului și bisericii noastre, și d-sa a căutat să încoroneze cu bun sfîrșit munca începută de înaintașul seu și D-zeu 'i-a ajutat.

Biserica frumoasă, zidită de antreprenorul român Nicolae Părău din Odeștie și din bani colectați și bine chivernisiți, a fost sfințită în 11 Septemvrie a. c. Solemnul act al sfințirii 'l-a îndeplinit părintele protopresbiter Avram Păurariu din Ilia asistat de 13 preoți. Cântările liturgice le-a cântat corul de plugari, meseriași etc. de sub conducerea învățătorului Toma Roșu din Deva.

Multă, foarte multă lume a alergat și a onorat comuna cu prezența sa la această sărbătoare înălțătoare de inimi, între cari amintesc cu laudă de procesiunea vrednicilor locuitori din Tătărăști, cari înălțând rugăciuni și între cântări bisericesti, cu prapori și cu băieții de școală îmbrăcați sărbătorește, în frumoasă ordine au venit în Câmpuri.

A fost măreață procesiunea ce am făcut în jurul bisericii și la sunetul unicului nostru clopot; dăruit nouă de generosul d. Constantin cav. de Sterio. Mulți ne-au dăruit multe de toate, căci de multe avem lipsă, între cari dăruitori mai amintesc pe bunul pécurar din Tisa, Lazar Vorțan, care ne-a dăruit o toacă de oțel, în preț de 49 fl., durere numai că toacă n'a sosit pe ziua sfințirii bisericii. Fie, ca acest locaș sfințit să fie de mîngăiere și de întărire în ale credinței, cum și de frățescă înțelegere pentru toți parochienii din Câmpuri—Câmpeni—Surdac.

„Murășanul“.

Monumentul Reginei Elisabeta. Ungurii ear' își arată arama, ear' s'au luptat la ceartă pentru monumentul ce au de gând a-l ridica Reginei. „Nemzet“ a zis în un număr al seu, că de oare-ce Ungurii nu au sculptori de renume, să se excrie concurs, ca să se afe un sculptor străin, care se facă monumental. Atâta le-a trebuit celorlalțe toi. Toate strigă în gara mare, că după-cum monumentul se ridică numai Reginei maghiare nu și Împărătesei, așa și monumentul să fie făcut de un sculptor maghiar. Ei vreau mai bine un monument chiar și mai rău făcut de un Ungur, decât un monument mai bun făcut de un străin. Și în felul acesta continuă cearta, și cu monumentul lor în loc să cinstească memoria Reginei, o fîrăie prin noroiu.

† **Liviu Pop Andreiu.** Unul dintre cei mai bătrâni dintre canonicii tinerei diecese

de Lugoj, a încetat din viață, în vîrstă de 82 de ani. A fost un bărbat harnic și valoros, care și-a câștigat stima tuturor, cari 'l-au cunoscut. În timpul din urmă bôtrănul canonic a fost greu bolnav.

Constituire. Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ în ședința sa ținută în 14 Septemvrie st. v. a. c., sub presiul dlui director seminarial Dr. Remus Roșca, s'a constituit în următorul mod: De președinte al ei s'a proclamat dl Dr. Stroia, profesor seminarial; vicepreședinte și președinte al comitetului: Ilie Hociată, cleric anul III.; arhivar și notar al corespondențelor: Nicolae Rusu, cleric anul III.; controlor: Adam Basarab, cleric anul III.; redactor al foii „Musa“: Nicolau Comănciu, cleric anul III.; notar al ședințelor: Cornel Popescu, cleric anul II.; bibliotecar: Nicolau Șandru, cleric anul II.; cassar: Ioan Oțoiu, cleric anul I.; vice-bibliotecar: Ilie Podariu, ped. anul I.; membri în comisiunea literară s'au ales: Gherasim Popa și Georgiu Perian, clerici anul III.; Zeno Popoviciu și Constantin Flămînd, clerici anul II.; Sebastian Stanca și Ilariu Gonția, clerici anul I.; Radu Prișcu, ped. anul III.; Nicolau Garoiu, ped. anul II.

Noue notariate publice. Guvernul vrea să înființeze încă două notariate publice în comitatul Hunedoarei, și anume în orașele: Hunedoara și la Ilia-murășană. Notariatele vor aparține camerei dela Alba-Iulia. Nu de mult a mai întemeiat unul în Murăș-Ludoș.

La cătane. În șiruri lungi, ținându-se de după cap via ficiorii cîntînd și hăulînd. Trăgănat răsună doina, e o durere năbușită de un simțămînt de mândrie. Ei merg cătane la Împăratul. Polițaii nu 'i îndrumă la ordine de astă dată, se gîndesc și ei: „Las' să cînte săracii, că-'s necăjiți și ei...“ În urma lor vin bôtrăanii îngăndurați și mamele ștergîndu-'si din cînd în cînd ochii cu măneca cămeșei. „Nu plînge, mamă, că doară nu ține cătania cât e lumea!“ — strigă un ficior îndărjit. Și cum a zis „nu plînge“ îi vine în minte că acasă mai plînge încă „cineva“ de se omoară. Sângele 'i-se urcă în față și strînge pumnii crășnînd din dinți. Și un chiot de durere răsună în aer. „Cîntați, ficiori, că doară nu ține cătania cătu-'i lumea!“...

† **Luisa, regina daneză.** În 29 Septemvrie n. a răposat bôtrăna regină a Daniei. Regele danez, Cristian al IX-lea a rămas vèduv după o fericită viață familiară de cincizeci-și-șese de ani. Născută la 1817, a fost foarte iubită de popor, căci avea inimă tare bună. Casele domnitoare din Anglia, Rusia, Svedia și Grecia sînt în doliu, asemenea multe alte din dinastiile europene.

Bătrăna regină era greu bolnavă de mai multă vreme. De ani de zile a rămas închisă în castelul regal. Știrile despre boala reginei erau din ce în ce mai îngrozitoare. La moartea ei s'au adunat mulți prinți și princese în castelul regal.

În contra beției. Ministerul român de culte și instrucțiune publică, vrînd a combate patima beției, invită prin „Monitorul Oficial“ pe d-nii autori de cărți de lectură pentru școalele primare, ca în lucrările lor viitoare și în ediții noue, ce se vor scoate din cărțile lor deja aprobate, să caute a introduce oare-cari istorioare morale și învățături privitoare la beție și la urmările ei.

Iubileul unui Român vrednic. Din Selagiu se crie, că în 21 Septembrie a. c. s'au împlinit 25 de ani, de când vrednicul bărbat dl *Alimpu Barbulovici* conduce vicariatul Selagiului, fiind un bun părinte al clerului și poporului românesc din Selagiu. Inteligența română hotărîse a sërba această zi iubitară, dar' vestea despre moartea Reginei a contribuit de s'au amnat sërbarile pentru un alt timp. Totuși inteligența din Șimleu, funcționarii institutului de credit „Silvania“, în frunte cu directorul dl Andreiu Cosma, în 22 Septembrie s'au prezentat la rezidența vicarială pe la 12 ore din zi, unde au felicitat pe încăruntatul în merite vicar și în amintirea zilei și în semn al simțimentelor de recunoștință și iubire 'i-au predat un frumos cîas de masă, cu inscripția: „*În amintirea zilei, — oficialii Silvaniei*“.

Sicriul Împărătesei e cercetat și acum de mulțimea curioasă în număr atât de mare, încât numai cu permisiune deosebită pot să-l viziteze. Cununile de pe sicriu au început a se vesteji, multe din ele au fost delaturate. E proiectat, ca sicriul împăratului Maximilian și al prințului Carol Ludovic să fie date la o parte de către sicriul lui Rudolf, ca să încapă sicriul Reginei. Astfel mama va dormi somnul de veci alături de fiul ei.

Un fișpan voinicos. Fișpanul din Hodmező-Vásárhely, Toroczkai Victor, în înțelegere cu deregătorii din comitat a adresat o rugare la guvernul Bánffy, să întrevină pe cale diplomatică, ca Helveția în timpul cel mai scurt să înăsprească legile în contra anarhiștilor, după forma celorlalte state europene. De sigur cei din Helveția vor da ascultare lui Bánffy și Toroczkai, și așa cauza anarchistă va fi rezolvată în urma întrevinerii fișpanului Toroczkai. Până unde poate merge sumeția unui fișpan unguresc.

Un hoț în haine domnești. *Gaz. Trans.* scrie următoarele: Din Bistrița se anunță următoarea istorioară romantică de hoție: Am amintit la timpul meu, că din temnița judecătoriei cercuale din Reghinul-săsesc a fugit un tâlhar ucigaș cu numele Györffy Moisă, Ungur băștinaș. Toată împrejurimea fu cuprinsă de spaimă, fiindcă se prevedea, că acest hoț va comite și alte năzdrăvăni. Așa s'a și întâmplat, după-cum cetim într'o foșie din Pesta. Preotul evanghelic din comuna Jolnăsăseasca, învecinată cu Reghinul, vînduse zilele trecute patru boi. Györffy a înțeles aceasta și a doua zi apare înaintea locuinței preotului o trăsură, din care s'a dat jos un domn îmbrăcat elegant în negru, de sus până jos. Preotul grăbi înaintea oaspei și-l conduse în casă. Rămăși singuri, oaspele elegant îmbrăcat scoase un revolver și-l puse în pieptul preotului zicînd: — „Sînt Moise Györffy. Vom isprăvi-o scurt, căci nu am timp. D-ta ai vîndut ieri patru boi — dă-mi numai decît prețul lor. Te provoc să nu faci gură, că almintrelea ai pățit-o“. Preotul înfricat scoase fără a zice un cuvînt, prețul celor 4 boi și-l dădu tâlharului, care plecă imediat. Preotul n'a făcut arătare, decît a doua zi. Acum autoritățile au pornit goană după tâlharul îmbrăcat în haine domnești.

„Nem tudom magyarul“. Limba dulce și frumoasă a patrioților noștri, ori-cît ar fi de oficioasă impusă între hotarele Ungariei, își perde tot dreptul de existență trecînd peste aceste hotare. Vorba ăluia: „Trece dealu și

n'o mai vezi!“ Consiliul comunal al Budapectei, a trimis mai zilele trecute o scrisoare ungurească la adresa căpitaniei cercuale a Dobrovei din Galiția. Hîrtia a fost retrimisă fără a fi cetită, cu observarea: „Nem tudom magyarul. Tessék lengyel irni. Jó rigel!“ Din aceste șire patrioții noștri pot vedea că Po'onul din vorbă nu știe ungurește de fapt, dar' nici că are a face cu limba ungurească nici în clin nici în mîneacă.

Desertorul. În 1863 Petru Mihăiaș, soldat la regimentul 63 de infanterie, temîndu-se de turburările din Italia-superioară, unde era să fie dus, a părăsit orașul Deva, voind să fugă în România. În Hobîța a fost prins. Gendarmii îl legară în fiare și apoi nu se mai grijiră așa mult de fugar. Acesta își desfăcu cătușele cu un par și năvăli asupra gendarmilor ajutat de frate-sau Stănilă. Gendarmii omorîră pe frate-sau, ear' pe fugar îl răniră la cap și-l duseră astfel la Deva. După câteva zile o lva earăși la sănătoasă și ajunse norocos în România, unde se și așeză la Tîrgu-Jiu. Acum era de 56 de ani și credea, că toate s'au uitat. În zilele trecute s'a refîntors în patrie să-și vadă de moșie. A fost însă cunoscut și prins în comuna Pui.

Columb. Prin războiul ispano-american Spania și-a pierdut toate posesiunile din America. Cu aceste posesiuni deodată însă, nu voește să-și peardă și rămășițele pămîntuștii ale lui Columb, descoperitorul Americii, căci aceste moaște sînt sfînte înaintea Spaniolilor. Sicriul lui, așezat într'o biserică din Havana, va fi în curînd adus la Madrid. Guvernul a și întreprins pașii de lipsă în această direcție.

Programul călătoriei la Palestina a împăratului Germaniei e stabilit deja. Suita împăratului va fi de 100 de persoane, necomputându-se mulțimea de preoți, cari vor însoți pe împăratul spre a lua parte la sfințirea bisericii luterane din Ierusalim, ce poartă numele „Mîntuitorul“. Preoții acestia vor călători pe spesele lor și numai în Ierusalim vor fi oaspeții împăratului. Împăratul va trece prin Constantinopol, unde 'i-se va face o frumoasă primire de către Sultanul. De aici pe marea de marmoră și marea Egeică, va călători pe naie, tot pe lângă țormuri, până la Haifa. Aici va debarca în 26 Octombrie și-și va continua călătoria pe uscat și în 29 Octombrie va ajunge în Ierusalim. În 31 Octombrie va fi sfințită biserica luterană „Mîntuitorul“, după aceea va visita Ierichonul și Bethleemul. La reîntoarcere va cerceta toate locurile mai însemnate din Palestina. În 15 Noembrie împăratul se va reîntoarce spre casă.

Ciocnire de tren. În Moscva s'a întâmplat o grozavă nenorocire. Un tren de persoane s'a ciocnit cu unul de povară. Vre-o 10 persoane au fost omorîte și o mulțime rănite greu.

Femele — monstru. În comuna Bladosinka din Sërbia, o țerancă și-a înveninat în decurs de o jumătate de an bărbatul, moșul, trei copii și alte trei rudeni. Acestea toate le-a comis, crezînd că va rămîne moștenitoare peste toată averea, ca să poată trăi în belșug cu drăguțul ei, un ficior de țerancă tinăr.

Badea Cârțan ear' a pățit-o. Cetim în „Revista Orăștiei“: Vestitul ciocban, badea George Cârțan, care, după-cum știm are mare plăcere de a călători prin toate țările, Sâmbătă, 24 Septembrie n. a voit să

meargă ear' pe la București, unde, zice el, e ca acasă, de oare-ce îl cunosc toți domnii ministri etc. A pățit-o însă, căci la Sinaia, fără a avea vre-o vină, a fost arestat de către polițaiul Demetrescu. Cârțan, cum e el din fire, a protestat, de astă-dată cu atît mai virtos, că doar' se află la el acasă, în România cea mult iubită, și deci de ce să fie el arestat, eată numai așa din bun sînin. Dar' polițaiul se vede că nu 'i-a cunoscut nici în persoană, nici de prin foi, căci 'i-a mai dat și o bătaie zdravănă, după care apoi 'i-a slobozit. Vîzîndu-se ear' pe picior liber, a plecat la Ploiești și s'a plîns prefectului Emil Petrescu în contra polițaiului Demetrescu, cerînd să 'i-se facă dreptate. Și credem că 'i-se va și face, fiindcă de aceea se duce el prin România, ca să mai respire la aer liber, sătul fiind de nedreptățile ce le îndură din partea gendarmilor unguri, cari îl urmăresc peste tot locul.

Doi expositii în Sebeșul-săsesc.

(Împărtașire).

În ședința sa cu data 30 Octombrie n. c., subscrisul comitet central a luat hotărîrea de a aranja în toamna a. c. în opidul Sebeșul-săsesc și anume în zilele din 26—30 Octombrie n. o expoziție de poame, struguri etc., a 2-a de acest fel la noi, ear' la 30 Octombrie o expoziție de vite cornute.

În scopul premiarei ne stau la dispoziție în total 700 coroane, din cari 500 coroane ajutor din visteria statului și 200 coroane ajutor din fondul economic al comitatului Sibiu.

La expoziția de poame pot lua parte ca exponenți toți locuitorii comitatului Sibiu, ear' la cea de vite exclusiv proprietari din cercul pretorial al Sebeșului-săsesc și al Mercurei.

Pe lângă diplome la expoziția de poame se vor distribui premii în valoare de 200 coroane, ear' la cea de vite de 500 coroane.

Deschiderea solemnă a expoziției de poame se face Mercuri, la 26 Octombrie, ear' închiderea și premiara Duminecă, la 30 Octombrie.

Ținem a vesti despre aceasta în mod prealabil pe cei interesați cu adausul, că programele speciale se vor publica în curînd.

Sibiu, 5 Octombrie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

D. Comșa,
preș.

V. Tordășianu,
secretar.

R Î S.

— *Măi Cula, ce ai face tu cînd te-ar pune așa din bun sînin de împărat peste țeară? întrebă un Român pe un Țigan.*

— *Ce aș face? zise Cula după-ce se gândi puțin. hm, mare lucru. Aș aduna tot tîbacul din țeară și aș pune 100 de oameni să tot pipeze, altceva nimic să nu lucre.*

— *Și pentru-ce?*

— *Pentru-ce? Ca să mă pot satura odată de băgău.*

x+y.

POSTA REDACȚIEI.

G. M. G. în I. Scrisoarea d-tale nu o putem da decît în extras în numărul viitor.

I. V. în Ternoava. Nouă ni-se pare, că poeziile trimise le-ai alcătuit d-ta. Ești rugat a ne scrie, că le-ai cules din gura poporului ori le-ai făcut d-ta? Până atunci nu se pot publica.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 18 d. Ros., gl. 1, sft. 7.		răs.	ap.
Dum.	27 Muc. Calistrat	9 Dionisie	6 30	5 30
Luni	28 Cuv. Hariton	10 Franc. Bor.	6 31	5 29
Marti	29 Cuv. Chiriac	11 Emilian	6 33	5 27
Merc.	30 Muc. Grigorie	12 Maximilian	6 35	5 25
Joi	1 Apost. Anania	13 Coloman	6 36	5 24
Vineri	2 Muc. Ciprian	14 Calist	6 38	5 22
Sâmb.	3 M. Dionisie Areop	15 Teresia	6 40	5 20

Tîrgurile din săptămîna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 28 Septembrie: Bârgăuș, Ciuc-Sân-Domocoș, Cohalm, Crasna, Crișul-săcuiesc, Saracsău.

Luni, 28 și Marți, 29 Septembrie: Olpret,

Marți, 29 Septembrie: Arpașul-infer., Jibău, Iliia, Sălașpatacul-de-jos, Sălașpatacul-de-sus, Tășnad.

Mercuri, 30 Septembrie: Ghiriș, Sepși-Sân-Georgiu,

Joi, 1 Octombrie: Micăsasa.

Vineri, 2 și Sâmbătă, 3 Octombrie: Roșia.

Sâmbătă, 3 Octombrie: Dicio-Sân-Mărtin, Praid, Petroșeni.

Duminică, 4 Octombrie: Aiud, Archita (20—29 Septembrie, tîrg de oi, 1—2 Octombrie tîrg de vite), Boreuta, Carțfalău, Halmagiul-mare, Mező-Erked.

Dr. Vuia,

reîntors din **Băile Herculane**, și-a reînceput practica medicală în **Arad**, str. Sina, vis-à-vis de seminar.

[1765] 6—6

De exarîndat

în condițiuni favorabile, este o **moșie comasată**, aflătoare în hotarul Turzei, Cianul-mare și Agârbici (la îmbinarea acestor hotare) cu termenul de **1 Ianuarie 1899**. Extensiunea moșiei este de **222 jugere catastrale fînaș și arător**.

[1795] 3—

Informațiuni mai detaliate se dau la **administrația foii noastre**.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vîlari, de lăptărit etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania”

EDITURA

„Revoluții rom. de agricultură din comitatul Sibului” (280 pagini mari).

Cartea costă **80 cr.** (cu porto postal **90 cr.** recomandată **1 fl.**) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Prăvălia „Mercur”,

societate comercială pe acții în Dej,

aduce la cunoștința on. public român, că pentru sezonul de toamnă și iarnă se poate căpăta cu cele mai modeste prețuri:

Stofe pentru dame indigene și franceze, casane și parchete în cele mai moderne culori și desemnuri. Diferite zephyruri, oxforduri și cretoane. Tot soiul de pânză și chifone pentru albituri.

Stofe bărbătești indigene și engleze dela cele mai renumite fabrici.

Papuci (ghete) și galoci pentru bărbați, dame și copii.

Pălării pentru bărbați și copii în fașonurile cele mai noue și pălării preoțești. Plapoane de chașmir, atlas și rong mari și pentru copii. Foarte frumoase covoare de spargă, tapestri și persiane.

Mare deposit de bumbacuri de brodat, împletit și tot

Rum veritabil, englez, de Cuba și Jamaica

Vinuri naturale de masă, friptură și desert.

Vînderea se face în mare și în detalii cu cea mai mare promptitudine.

[1715] 8 - 10

Direcțiunea.

soiul de urzit și bătut, alb, galben și colorat, direct importat din cele mai renumite fabrici din patrie și străinătate.

În brânșa ferăriei:

Toate soiurile de penți și ruzi, precum și fer pentru unelte agricole. Unelte pentru fauri, lăcătari și măsari. Diferite cuptoare și tinichea neagră și albă.

În băcănie:

O mulțime de soiuri de cafea, orezuri japoneze, italiene și indigene. Lumini de masă și biserică. Uleiuri de masline etc. Diferite culori în firnis în doze de 1/4, 1/2 și 1 chlg., feștea pentru padimenturi etc. Recusite de școală, tablite, caiete etc.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni din Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ

TEORETICĂ PRACTICĂ

de

Sava Popovici-Barcianu.

Edițiunea a cincea

revidată și completată

de

Dr. Danil Popovici-Barcianu.

Această gramatică atât de bine întocmită, avînd la fine și un mic vocabular german-român costă numai **1 fl. 40 cr. plus 10 cr. porto.**

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzînd rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela **2 fl.**) acum numai cu **1 fl. v. a. plus 10 cr. porto** (20 cr. recomandată.)

„TIPOGRAFIA”, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Inbire”, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

„Dan”, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

„Dan”, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.

„Din goana vieții”, ediția III. (1895). . . . . fl. 1.75.

„Din goana vieții”, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse”, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă”, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În vîltoare”, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 . . . . . fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

ANUNT.

La institutul „I. Javet“ din Craiova (România) se caută un institutor diplomat.

Doritorii sunt rugați a-și trimite copia diplomatică la [1806] 1—3

Direcțiunea institutului.

Nr. 1634.

[1812] 1—2

lig. 898.

Publicațiune de licitare.

Prin aceasta se aduce la cunoștința publică, că pentru exarândarea dreptului de țîrg al comunei Bozoviciu pe anul 1899 eventual și pe anii următori 1900 și 1901 s'a desfipt termenul de licitare pe 15-lea Octomvrie 1898, în cancelaria comunală din Bozoviciu la 9 ore dimineața, la care doritorii de a lua acest drept în arândă, sunt prin aceasta cu stimă invitați.

Condițiunile de licitare respective de arândă specială sunt următoarele:

1. Prețul de extinșiune luându-se de basă, suma de arândă a anilor expirați, este statorit în suma de 2550 fl. pe un an, din care sumă doritorii de a licita sunt datori a depune 10% ca vadu, adică 255 fl. înainte de începerea licitațiunei.

2. Arândatorul este îndatorat a depune drept cauciune, care se va plăti după termenul de arândă 1/2 din suma arândei pe un an.

Celelalte condițiuni de exarândare sunt expuse în cancelaria notarială la vederea publică în orele oficioase.

Bozoviciu, 27 Septemvrie 1898.

Antistia comunală:

Balogh László, Jenia Petru,
notar com. jude com.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 28—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefacătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solveid în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abzicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea casei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reintoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 46—60

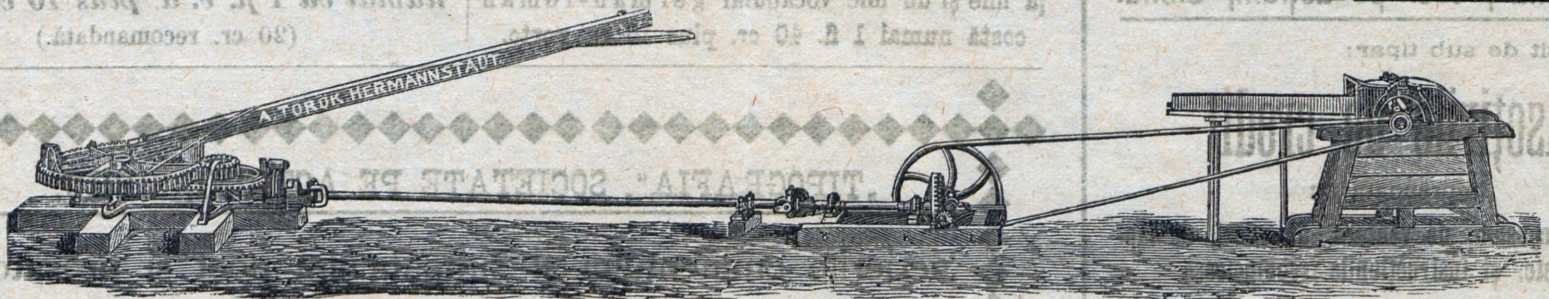
În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaros, vicepreședinte.

Întemeiat la 1857.

Întemeiat la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole în Sibiiu, Jungenwaldstrasse nr. 1, (Poarta Cisnădiei),

recomandă p. t. publicului marelui său magazin de tot felul de mașini agricole, anumit:

Mașini de trierat purtate cu mâna și de cai, cel mai nou sistem, mașini de trierat și curățit (ales) purtate de cai, vapori sau motori, mașini de ales grâul în 4 mărimi deosebite, triere, în 10 mărimi și calități, teascuri pentru oleiu și mașini pentru tescuit sēmēnta de oleiu, stropitori contra peronosporiei sistem Vermorel, ieftine și de un fabricat excelent, diferite feluri de pluguri, mașini de sēmēntat, de sfărmit cucuruzul etc.

Representanța renumitelor fabrici de motori cu benzin și petroleu, precum coase „garanție“.

Noutate: Mori patent „Simplex“ și „Original“, purtate de cai ori motori. Aceste mori macină sau răjnesc (urluese) grâu, orz și cucuruz în diferite finețe, după plac. Cea mai bună și mai ieftină moară a timpului.

Să se ceară liste de prețuri, cari se trimit gratis și franco.

Prețuri ieftine, culante condițiuni de plătire.

[707] 16—22

Reparaturi de mașini se primesc și se execută prompt și ieftin sub garanție.